

Veileder til forskrift om plantehelse § 5 vedlegg 4B nr. 7 og 10

Slik oppfyller dere kravene til produksjon og omsetning av planter og formeringsmateriale av *Pelargonium* (pelargonium)

I noen kulturer er risikoen for introduksjon og spredning av karanteneskadegjørere vurdert som spesielt stor. For disse kulturene er det i [forskrift om plantehelse § 5 vedlegg 4B](#) listet en rekke særskilte krav, som dere i tillegg til de generelle kravene i forskriften, må oppfylle før dere kan omsette varene.

Dette er en regelverksveileder som gir en nærmere beskrivelse av de særskilte krav som gjelder for planter og formeringsmateriale (unntatt frø) av *Pelargonium* L'Hérit.ex Ait, *Pelargonium-zonale* (L.) L'Hérit.ex Ait og hybrider av denne.

Denne veilederen må leses sammen med:

- [Forskrift om plantehelse § 5 vedlegg 4B nr. 7 og 10.](#)
Her finner dere de særskilte kravene for produksjon og omsetning av ovennevnte planteslag.
- *Veileder til forskrift om plantehelse § 5 vedlegg 4B – Generelle krav.*
Denne veilederen gjelder for **alle** virksomheter som produserer og omsetter kulturer som er nevnt i vedlegg 4B.

Dersom dere omsetter plantemateriale som har vært dyrket i eller direkte på frilandsjord må dere også lese:

- *Veileder til forskrift om plantehelse § 5 vedlegg 4B nr. 13.*

På temasiden «[Veiledere for særskilte krav til plantehelse ved produksjon og omsetning av planter](#)» finner dere en oversikt over alle regelverksveiledere som gjelder for de kulturer som er omfattet av § 5 vedlegg 4B i forskrift om plantehelse.

Hvem gjelder denne veilederen for?

Veilederen gjelder for virksomheter som produserer og omsetter plantemateriale av *Pelargonium*, for eksempel: morplanter, stiklinger, småplanter, halvfabrikata, ferdigvare.

Slekten *Pelargonium* L.'Hérit. ex Ait. omfatter alle arter av pelargonium. Planter i denne slekten er regnet som vertplanter til pestfagerfly og egyptisk bomullsfly, som begge omtales i kravet i nr. 7 i vedlegg 4B.

Kravet i nr. 10 i vedlegg 4B for pelargoniumrust gjelder for *Pelargonium-zonale* og hybrider av denne. *Pelargonium peltatum* (henge-pelargonium) regnes ikke som mottakelig for pelargoniumrust, og dette kravet gjelder derfor ikke for planter og formeringsmateriale av denne arten.

Hva har dere ansvar for?

Hvis deres virksomhet produserer og omsetter plantemateriale som omfattes av denne veilederen, har dere ansvar for å kontrollere m.m. og hindre spredning av følgende planteskadegjørere:

- [Helicoverpa armigera](#) (Hübner) (pestfagerfly)
- [Spodoptera littoralis](#) (Boisduval) (egyptisk bomullsfly)
- [Puccinia pelargonii-zonalis](#) Doidge (pelargoniumrust)

Dere har selv ansvar for å dokumentere at dere har oppfylt kravene i forskrift om plantehelse § 5 vedlegg 4B nr. 7 og 10 før plantematerialet omsettes.

Dere finner faktainformasjon om de aktuelle skadegjørerne ved å følge lenkene over. For annet relevant stoff, se [Vanlig planteproduksjon](#) på Mattilsynets nettsider.

Slik kan dere oppfylle og dokumentere kravene

Krav knyttet til pestfagerfly og egyptisk bomullsfly

Her nevner forskriften to alternativer:

1. Kontroll av at produksjonsstedet er fritt for disse to skadegjørerne
2. Behandling av plantematerialet mot disse to skadegjørerne

Alternativ 1: Kontroll av produksjonsstedet

Dere skal kontrollere visuelt at det ikke er tegn på disse skadegjørerne på produksjonsstedet. Kontrollen skal foretas minimum 1 gang i løpet av de siste 3 månedene før omsetning. Kravet gjelder for hele produksjonsstedet, og alle planteslagene må kontrolleres ved systematisk gjennomgang av alle veksthus og eventuelle frilandsarealer.

Feromonfeller kan være et nyttig hjelpemiddel for å fange og oppdage voksne individer av disse nattflyartene. Planter med tegn på gnagskade kan ristes over et hvitt ark for å se etter larver. Sikker diagnose til art krever diagnostisering ved laboratorium.

Dokumentasjon: Når dere har gjennomført kontrollene, kan dere dokumentere dette med logg e.l. som viser:

- hvilken skadegjører og krav det gjelder, og hva som er observert
- kontrolldato og -sted
- parti/hold m. dato for kontroll og dato for omsetning, for helårsproduksjon kan det være tilstrekkelig med at kontrollen noteres hver måned
- hvem som har utført kontrollen

Alt om bestemmelsene finner dere i forskrift om plantehelse § 5 vedlegg 4B nr. 7 a).

Alternativ 2: Behandling av plantematerialet

Mattilsynet anser at det per 1.mars 2016 ikke finnes noen egnet/godkjent behandlingsmetode i Norge mot disse planteskadegjørerne. Det er derfor ikke et alternativ å oppfylle dette kravet. Dette betyr at produksjonsstedet under alle omstendigheter må være kontrollert for disse planteskadegjørerne, som beskrevet i alternativ 1 ovenfor, før dere omsetter plantematerialet.

Alt om bestemmelsene finner dere i forskrift om plantehelse § 5 vedlegg 4B nr. 7 b).

Krav knyttet til pelargoniumrust

Her nevner forskriften to alternativer:

1. Plantematerialet kommer fra et område som Mattilsynet har anerkjent å være fritt for pelargoniumrust
2. Kontroll av at plantematerialet er fritt for pelargoniumrust og at pelargoniumrust ikke er kjent å forekomme i umiddelbar nærhet av anlegget

Alternativ 1: Plantemateriale kommer fra et område som er fritt for pelargoniumrust

Det finnes per 1. mars 2016 ingen områder i Norge som Mattilsynet har anerkjent som frie for pelargoniumrust. Å oppfylle dette kravet er derfor ikke et alternativ i Norge. Dette betyr at produksjonsstedet under alle omstendigheter må være kontrollert for denne skadegjøreren, som beskrevet i alternativ 2, før dere omsetter plantematerialet.

Alt om bestemmelsene finner dere i forskrift om plantehelse § 5 vedlegg 4B nr. 10 a).

Alternativ 2: Kontroll av plantemateriale og eventuell smittestatus av pelargoniumrust i umiddelbar nærhet

Dere skal kontrollere visuelt at det ikke er symptomer på pelargoniumrust på plantematerialet av pelargonium i anlegget (veksthus og frilandsarealer). Kontrollen skal foretas minst 1 gang i måneden i løpet av de 3 siste månedene før omsetning.

Dersom dere har gjennomført og dokumentert systematisk kontroll, og symptomer ikke er observert på plantemateriale i anlegget, og det i tillegg ikke har forekommet smitte av pelargoniumrust i umiddelbar nærhet av anlegget i løpet av de siste 3 månedene, er dette kravet oppfylt.

Med «anlegg» og «umiddelbar nærhet» menes:

1. Ved veksthusproduksjon
  - a. «et anlegg»: et frittstående veksthus eller en veksthusblokk på et produksjonssted.
  - b. «områder i umiddelbar nærhet»: de veksthusene/veksthusavdelingene som har direkte fysisk forbindelse med det anlegget der plantematerialet som skal omsettes, blir dyrket.
2. Ved frilandsproduksjon
  - a. «et anlegg»: dyrkingsfeltene på et produksjonssted.
  - b. «områder i umiddelbar nærhet»: frilandsarealer nærmere enn 500 meter fra dyrkingsfeltet.

Dokumentasjon: Dere kan dokumentere gjennomført kontroll med logg, kvittering, notat e.l. som viser

- hvilken skadegjører og krav det gjelder, og hva som er observert
- kontrolldato og -sted
- parti/hold m. dato for kontroll og dato for omsetning, for helårsproduksjon kan det være tilstrekkelig med at kontrollen noteres hver måned
- hvem som har utført kontrollen
- forekomst av pelargoniumrust i «umiddelbar nærhet»

Alt om bestemmelsene finner dere i forskrift om plantehelse § 5 vedlegg 4B nr. 10 b).